

Danderyds kommun friluftspan

Inledning

I Danderyds kommun arbetar vi för att så många som möjligt ska kunna uppleva ett rikt och levande friluftsliv. Detta kräver både en långsiktig planering och en löpande drift av kommunens friluftsområden.

Denna friluftspan fastställer ambitionsnivån och förutsättningarna för friluftslivet i Danderyds kommun.

Planen utgör kultur- och fritidsnämndens ramverk för det kommunala arbetet med friluftslivet. Den fungerar också som grund för ansvariga förvaltningar och kontor i arbetet med att förbättra och utveckla friluftslivet i Danderyd och som instruktion för övriga berörda verksamheter i kommunen.

Pierre Nystedt

Anläggningschef

Kultur- och fritidsavdelningen

Bildningsförvaltningen

Håkan Arfwedson

Kultur- och fritidschef

Kultur- och fritidsavdelningen

Bildningsförvaltningen

Ansvarsområden

Bildningsförvaltningen

Kultur- och fritidsavdelningen inom bildningsförvaltningen ansvarar för skötsel och drift av kommunens idrottsanläggningar. Till idrottsanläggningar räknas motionsspår, skidspår, sjöisar, idrottsplatser, utegym och bad. Personalen på plats är organiserad i två arbetslag med placering på Enebybergs IP respektive Stockhagen IP.

Bildningsförvaltningen ansvarar även för framtagandet och efterföljandet av trivselregler för respektive idrotts- och friluftsanläggning.

Tekniska kontoret

Tekniska kontoret ansvarar för drift och skötsel av kommunens parker, grönområden och naturreservat. De arbetar också med skog och naturvård.

Plan- och exploateringsenheten

Plan- och exploateringsenheten ansvarar för kommunens stadsbyggnadsutveckling på kort och lång sikt. De arbetar med markfrågor, tar fram översiktsplan och detaljplaner.

Vad är friluftsliv?

Naturvårdsverkets definierar friluftsliv så här:

Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling.

Grundläggande för friluftslivet är att det finns tillgång till natur – och att naturen är tillgänglig på olika sätt. Allemansrätten är en grundförutsättning för friluftslivet, den stödjer möjligheterna och tydliggör skyldigheterna för människors vistelse i naturen.

Kommunen kan skapa förutsättningar för friluftsliv genom bland annat fysisk planering, markinnehav, skötsel, aktiviteter inom skola och omsorg, stöd till friluftorganisationer, dialog och näringslivsutveckling.

Varför friluftsliv?

Vistelse i naturområden och olika landskap väcker ett intresse för friluftsliv i alla grupper i samhället och ökar också förståelsen för naturen. Friluftsliv och tillgång till friluftsområden är centralt i arbetet med att främja fysisk aktivitet och stärka folkhälsan.

Friluftsliv och vistelse i naturen ger flera positiva hälsoeffekter, såväl fysiska som psykiska. Det ger möjlighet till fysisk aktivitet, avkoppling, rekreation och återhämtning. Friluftslivet är också en viktig och naturlig del av allt från skolverksamhet till näringsverksamhet.

Varför behöver vi en friluftsplan?

En friluftsplan fastställer ambitionsnivån och förutsättningarna för friluftslivet. Med en sådan kan Danderyds kommun sätta friluftslivet i ett långsiktigt hållbart perspektiv.

Friluftsplanen används för att sprida kunskap om hur friluftslivet bidrar till en ökad folkhälsa och hur kommunen kan samverka kring friluftslivet.

Friluftsplanen möjliggör framtida investeringar och ett strategiskt långsiktigt underhåll av friluftsområden såsom motionsspår, bad, leder, grillplatser och skidspår.

Nationella mål

Målet för den nationella friluftspolitiken är att stödja alla människors möjligheter och förutsättningar att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv.

Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. Fokus ska ligga på friskfaktorer och insatser som främjar hälsa och välbefinnande.

Naturvårdsverkets tio friluftslivsmål

Naturvårdsverket har pekat ut tio nationella mål. De är som följer:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftslivet
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landskapsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god hälsa
10. Myndigheter samverkar

Regionala mål

Kommunen har en nyckelroll i att skapa förutsättningar för ett rikt och levande friluftsliv. Det görs bland annat genom att säkra tillgång, tillgänglighet och kvalitet i natur- och kulturlandskapet för människors utevistelse.

Det kan också göras genom bland annat fysisk planering, markinnehav, skötsel, aktiviteter inom skola och omsorg, stöd till friluftorganisationer, dialog och näringslivsutveckling.

Genom samverkan mellan region och kommun, föreningar, organisationer och andra aktörer som arbetar för att utveckla friluftslivet, kan förutsättningarna för friluftslivet förbättras.

Gröna kilar

En kil är ett sammanhängande grönområde utan bebyggelse. Dessa gröna kilar skapar ett nätverk av naturområden som sträcker sig från ytterförorter in till centrala Stockholm. Danderyds kommun samverkar och medverkar i arbetet med gröna kilar i region Stockholm för att på så sätt främja friluftslivet i kommunen.

Gröna kilar ger Danderydsbor och övriga invånare i länet fantastisk tillgång till natur på nära håll. Rösjökilens sträcker sig från Sigtuna i norr till Danderyd i söder. De södra och mellersta delarna av området domineras av större skogsområden, men här finns även många sjöar och vattendrag som sommartid används för bad och vintertid till skridskoåkning. Vintertid finns även möjlighet till skidåkning på längden i området.

Stockholm som region växer och denna grönska är ingen självklarhet utan måste skyddas och bevaras för kommande generationer. Danderyds kommun arbetar för att göra Rösjökilens till ett högt värderat, välbesökt tätortsnära sammanhängande naturområde som bidrar till regionens attraktiva livsmiljö.

Länsstyrelsens uppdrag och roll

Länsstyrelserna ska samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens friluftslivspolitik, där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Inom ramen för uppdraget ska länsstyrelserna särskilt ha en god samverkan mellan sig, Skogsstyrelsen, kommuner och andra berörda aktörer samt stärka arbetet med tätortsnära natur och genomföra insatser för att friluftslivsmålen ska få ökat genomslag inom bl.a. samhällsplanering, utvecklings- och tillväxtarbete samt naturvårdsarbete.

Friluftsliv i Danderyd

Invånare i Danderyds kommun har god tillgång till både sammanhängande och bostadsnära grön- och friluftsområden. Utbudet och närheten möjliggör spontana aktiviteter och ger goda förutsättningar för ett rikt och rörligt friluftsliv och en god folkhälsa.

Danderyds närhet till storstadens kulturutbud berikar, men kan inte helt ersätta det lokala och småskaliga utbudet i kommunen. Den vackra naturen utgör en unik bas för friluftaktiviteter i skog och mark och den marina miljön möjliggör fina upplevelser året runt.

För att kunna erbjuda ett bra och varierat friluftsliv i Danderyd samarbetar vi bland annat med Scouterna, Friluftsförbundet, andra kultur- och idrottsföreningar, flera båtklubbar, Länsstyrelsen samt flera kommuner i regionen.

Kultur- och fritidsnämndens arbete

Kultur- och fritidsnämnden i Danderyd arbetar utifrån kommunens gemensamma vision om att Danderyd ska vara "Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i". Nämnden prioriterar satsningar på barn, ungdomar, personer med funktionsvariationer och åsrika människor.

Vi vill skapa ett inkluderande friluftsliv som är tillgängligt och som väcker ett livslångt intresse hos både unga och åsrika invånare. Med ett starkt friluftsliv vill vi bidra till en starkare folkhälsa.

Det som genomsyrar all verksamhet inom kultur och fritid är:

- Tillgänglighet och hälsa

- Engagemang och delaktighet

Tillgänglighet och hälsa

Alla invånare i Danderyd har tillgång till lokala kultur- och idrottsaktiviteter på nära håll och människor i alla åldrar får kraft av det lokala utbudet. Ett rikt kultur- och fritidsutbud ger människor möjlighet till återhämtning och rekreation.

Alla invånare ska ha möjlighet att utöva och ta del av olika aktiviteter utifrån sina egna behov.

Aktivitetsutbudet ska vara lättillgängligt ur flera aspekter. Det gäller såväl fysisk placering och ekonomiska förutsättningar som öppethållande och e-tjänster. Olika anpassningar och hjälpmedel ska finnas liksom kompetens om personer med funktionsvariationer och hur vi kan underlätta för den målgruppen.

Aktivitetsutbudet ska präglas av mångfald och bygga på efterfrågan bland invånare. Olika insatser görs för att välkomna nyanlända och tillvarata nya kulturyttringar.

Engagemang och delaktighet

Det är viktigt att ta vara på och höja kompetensen hos kommunens anställda och andra aktörer. Vi vill lyfta fram entusiaster med nytänkande och engagemang och ge dem utrymme. Samtidigt vill vi se till att framgångsrika verksamheter blir kvar under lång tid.

Vi vill förena nytänkande med systematisk utvärdering. Det är viktigt att söka nya vägar för att förbättra verksamheten och många gånger vet vi inte förrän vi har provat. Vi vill också ta vara på nya kunskaper och erfarenheter genom att delta i och bygga olika nätverk samt att utöva omvärldsanalys.

Det är viktigt att samverka med föreningslivet och underlätta deras verksamhet genom subventioner, lokaler, samverkan och kunskapsutbyte. Det skapar mervärde och goodwill som alla kan dra nytta av.

Det är också viktigt att arbeta för att förbättra miljön och främja en hållbar resursanvändning.

Så arbetar Danderyds kommun med utmaningar och möjligheter

Genom samverkan internt och externt kan vi erbjuda invånare i Danderyds kommun ett varierat och mångfacetterat friluftsliv. Vi eftersträvar att utveckla samt förvalta våra friluftsområden och resurser så att dessa kan skapa glädje för så många som möjligt över tid.

Vi skapar systematik för investeringar och beslut genom besöksräkning och enkäter samt samverkan regionalt. Vi verkar för en ökad medvetenhet kring friluftslivets potential för folkhälsa och friskfaktorer, vikten av samhällsplanering samt en långsiktig strategi för att bibehålla lättillgänglig natur.

Våra anläggningar

Kultur- och fritidsavdelningen inom bildningsförvaltningen arbetar ständigt med att utveckla friluftsanläggningar och ytor så dessa blir attraktiva och användbara året runt. Vissa anläggningar och friluftsområden kan skifta karaktär beroende på säsong och årstid.

Vi strävar också efter att få en så jämn geografisk fördelning inom kommunen som möjligt, detta för att möjliggöra friluftslivet och fysisk aktivitet för en så stor del av invånarna som möjligt.

Kommunen eftersträvar att kunna erbjuda invånare i Danderyd trygga spår och leder av hög standard. Det finns idag två större spårssystem samt ett spår avsett för ridning som är uppmärka och till viss del upplysta. Under vintern spåras det för skidåkning i Rinkebyskogen spårssystem och på Djursholms golfklubb.

I kommunen finns också fem idrottsplatser med ett varierat utbud. Dessa är öppna för allmänheten men på vissa tider bokas aktivitetsytor av föreningslivet.

Från vecka 40 till vecka 10 erbjuder vi också skridskoåkning i våra ishallar och konstfrusna uteisar. På vissa platser i kommunen erbjuds också vinterbad.

Besöksräkningar

Under 2020 har vi via sensorer mätt antalet motionärer i våra två motionsområden. Spåren nyttjas i hög utsträckning framförallt vår och höst samt när skidspår anläggs.

Dessa data kommer att analyseras och ge oss dagliga och veckovisa rapporter som skapar kunskap och säkerställer en god och effektiv skötsel av motionsområden. Besöksräkningen kan också skapa underlag för framtida investeringar samt visa olika besöksmönster.

Investeringar

Danderyds kommun har en viktig uppgift genom att underlätta för fysisk aktivitet och bidra till en god folkhälsa genom investeringar i friluftsanläggningar.

Under hösten 2018 färdigställdes ett nytt utegym helt i trä, i anslutning till Stockhagen IP på gränsen mellan Stocksund och Djursholm. Gymmet uppfördes i ett samarbete mellan bildningsförvaltningen och tekniska kontoret. Sommaren 2019 renoverades och kompletterades utegymmet i Altorp.

Under 2021 kommer flera nya utegym att etableras i kommunen.

En årlig uppföljning av anläggningarnas status ger underlag för ett planerat underhåll som kompletteras av den dagliga tillsynen där fel och brister kan upptäckas och åtgärdas i ett tidigt skede.

Friluftslivet och anläggningar kopplade till friluftslivet är kostnadseffektiva, klimatsmarta och ger mycket folkhälsa för minimalt med investerade medel.

Vi blickar framåt...

Ett tätt samarbete med tekniska kontoret och våra friluftsanslagningar stärker friluftslivet i Danderyd.

Vi ser att intresset för friluftslivet ökar hela tiden speciellt efter ett väldigt tufft pandemi år. Vi har också ökat samarbetet med våra grannkommuner och planerar ett skötselprogram för Roslagsleden som startar i Danderyd.

Vi utreder också ett nytt MTB-spår i sydöstra delen av Rinkebyskogen. Vi arbetar med trygghetsskapande åtgärder i våra motionsspår och genomför insatser för att göra spåren än mer lättillgängliga.